

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA DVAKRAT TEDENSKO, OB SREDAH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—, — Uredništvo in uprava Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14.335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopis se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mail oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mail oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 33 • Maribor, sobota, dne 23. aprila 1938 • Leto XIII

Ne pozabimo!

Tuji vplivi na Balkanu netijo spore med balkanskimi državami.

Pred vojno je bil Balkan »kup žerjavice«, v katerem je bilo mogoče zaneti kadarkoli vojno med balkanskimi narodi in tudi svetovno so na umeten način zanete bivše evropske centralne velesile. Namen je bil zgolj imperialističen. Balkanske države so pa pograbile vsak povod in se imperializmu na ljubo spoprijele in tudi v svetovni vojni niso bile edine. Ene so se naslanjale na centralne velesile, ene pa na veliko antanto. Ta neenotnost je škodovala balkanskim narodom, koristila pa imperialistom.

Po svetovni vojni je bila ustanovljena najprej mala antanta, pozneje balkanska zveza, ki je obetala najlepšo politično in gospodarsko bodočnost balkanskih držav in državic. Politika obeh zvez je bila utemeljena v povojnem položaju in v potrebi, da se na vzhodu Evrope in nje jugovzhodu kreira močna državna skupnost, ki bo sposobna za gospodarsko in politično življenje kot celota.

Zal, da se te vezi rahljajo tako v mali antanti kakor v balkanski zvezi. Pričenjajo se zaostravati nesoglasja ki bi jih bilo sporazumno lahko odpraviti brez trenja. Pojavlja se predvsem v Bolgariji zahteva po romunski Dobrudži, ko je dobila pobudo za to akcijo od zunaj, kar znači, da se nahaja zopet pod tujim vplivom in zaradi tega krši in ovira dogovore osnovane balkanske zveze in nje utrditve. S takim eksperimentom bi se potegnili v vojni metež še druge sosednje države ter izzvalo eventualno še širše akcije.

S tem sporom je najbrže v zvezi tudi odstop romunske vlade, ki je bila sicer takoj obnovljena in so bili v vlado pritegnjeni večinoma najvplivnejši politiki.

Neobhodno potrebno je zaradi tega, da balkanske države ščitijo in ohranijo svojo malo antanto in balkansko zvezo, jo izpopolnijo in utrdijo, da ne postanejo zopet žrtev predvojnih imperialističnih vplivov, kakor se je dogajalo pred vojno tolikokrat.

Pogajanja med Francijo in Italijo

Anglija sili Francijo,

da sklene tudi ona sporazum z Italijo. Pogajanja se že vrše ter bodo prav kmalu zaključena.

Politika Anglije je sporazum štirih velesil: Anglije, Francije, Italije in Nemčije, čemur se Francija upira, češ, da še ni čas za tak sporazum.

Iz zadržanja Anglije je razvidno, da se boji vojne z ozirom na svoje kolonije, ki so že izjavljale, da svojih čet ne dajo v druge namene kakor v obrambo imperija na razpolago (Kanada in Avstralija).

Angleški načrt odobrava tudi nemška diplomatska korespondenca, ki pravi, da so se odnošaji med Anglijo in Nemčijo izboljšali ter da je logično, da se tudi Nemčija približa Angliji enako kakor Italija.

Dvajsetletnico ustanovitve čehoslovaške armade v Italiji so slovesno praznovali v CSR dne 21. t. m.

„Nova“ politika v Evropi

Ne diktat velesil, ampak Društvo narodov, kot demokratična ustanova, je potrebno

Na Velikonočno soboto je Anglija podpisala sporazum z Italijo. S tem je priznala, da ne vpoštevava več Društva narodov ter da hoče s svojo politiko sporazumov zopet uveljaviti svoj imperijski vpliv v mednarodni politiki. Splošno priznavajo svetovni listi, da je politika nova in nič manjše važnosti kakor pakt osi Rim-Berlin. Prednost pa ima v tem, da agresivnost osi Rim-Berlin zmanjšuje, ker bosta Berlin kakor Rim vezana s svojimi paktanti, čim se enak sporazum razširi tudi na Francijo in Nemčijo.

Če se ozremo nekoliko v zgodovino Društva narodov, moramo priznati,

da so velesile krive njegovega izigravanja.

Kapitalistični interesi velesil so zahtevali pri vsaki inicijativi svoje. Niso vpoštevali ne interesov, poudarimo življenjskih interesov, ne malih držav in ne premaganih držav. Mirovna pogodba je bila krivična. Društvo narodov pa je imelo pravico in dolžnost v zmislu svojega statuta, da ureja mednarodne odnošaje po potrebi in pravično, nudi malim državam zaščito, premaganim deželam pa zagotovi eksistenčno možnost. Tega pa ni storilo. Kar cela vr-

sta žalostnih dogodkov se je odigravalo zaradi tega,

ker velesile niso hotele dati Društvu narodov one moralne opore in onih vrlin, ki so v statutu zajamčene.

Tako je prišlo povsem naravno do izstopa iz Društva narodov najprej treh velesil (Nemčije, Italije in Japonske), pa tudi v malih državah je raslo nezaupanje do te mednarodne ustanove.

Uničenje vpliva prepotrebemu Društvu narodov pa ni edina posledica, ki jo je povzročil nenasitni kapitalizem. Z neuvidevno politiko, morda celo hote, je redil kapitalizem v prikrajševanih deželah šovinizem, zagrizeno sovraštvo in z njim napačno vsemoč režimov. S svojo taktiko so velesile torej posredno zadale smrtni udarec demokraciji po nekaterih deželah, kar je z mednarodnega in občečloveškega stališča bilo silno napačno, ker se je s tem otežkočilo sporazumevanje med narodi, da je mogoče le ob velikih žrtvah in koncesijah v škodo — danes še ne vemo komu, vsekakor pa svobodi in demokraciji.

Evropa se nahaja pred novo politiko. Pravijo, da so to bilateralni

sporazumi (dvestroki), ki se očividno približujejo sporazumu navedenih štirih velesil. Ta sporazum bo odločal o bodoči Evropi in v mednarodni politiki,

male države se bodo pa obehale po svoji pameti za suk-njič te ali one velesile,

kakor so morale delati v Društvu narodov.

Bilateralni sporazumi, pravijo, so edina metoda, ki utegnejo utrditi in ohraniti mir, kar je pa dvomljivo.

Nam pa ni mogoče opustiti načela Društva narodov,

ki je po svojem bistvu idealna ustanova sporazuma in mednarodne demokracije. Uverjeni smo, da bi se mednarodna vprašanja uspešno in zadovoljivo reševala le v taki ustanovi, če bi bila demokratična in pravična. Veliki grehi so zaigrali Društvo narodov in mednarodno demokracijo. Težak bo boj, dokler se popravijo napake ter tam

uveljavi načelo demokracije in svobode.

To poudarjamo, ker »direktoriju« velesil, če se osnuje, ne zaupamo prav posebno. Reševal bo namreč svoje stvari in sam sebe.

Amerikanski kapitalisti rujejo proti lastni državi

radi Rooseveltovega programa

Predsednik Zedinjenih držav Severne Amerike Roosevelt je predložil potom vlade parlamentu te-le zahteve:

odobritev 4½ milijarde dolarjev posojila za javna dela;

izglasovanje zakona o dohodnini in obdavčenju dobička;

izglasovanje zakona o pomorskem oboroževanju in

zakona o povišanju mezd in znižanju delovnega časa.

Kapitalisti so na te predloge Roosevelta odgovorili z akcijo na borzi in sicer točno po istem načinu, kot v Franciji proti Blumovim predlogom. Začeli so širiti vesti, da bo ameriška vlada pričela tiskati bankovce brez zlatega kritja in s tem razvrednotila denar. Na borzah so pričeli kupovati tuj denar, vsled česar je tečaj dolarja padel. Kaj pomeni padec te-

čaja si lahko predočimo na ta način: Nekdo v Ameriki proda blaga za 1000 dolarjev v Jugoslavijo. Za tisoč dolarjev bi v Jugoslaviji dobil recimo 43.000 din (1 dolar = 43 din), ako pade tečaj dolarja od 43 na 42 din, je s tem že izgubil 1000 dinarjev. Na dobrem pa bi bil tisti, ki bi kupil v Ameriki za 1000 dolarjev blaga in bi ga plačal v trenutku, ko tečaj dolarja pade, ker bi v gornjem slučaju profitiral 1000 din. V trgovini, kjer gre za milijone, so izgube za gospodarstvo dežele, čije denar izgubi na vrednosti, lahko usodne (kot n. pr. po vojni v Nemčiji). S takimi naskoki na vrednost denarja na borzi kapitalizem lahko vrže vlado, ker nobena vlada ne more riskirati zloma gospodarstva, kar bi prineslo silne socialne pretresljaje. Kapitalistični podvigi proti državi se dajo preprečiti le z omejitvijo svobode kapitalizma.

Japonci v protiofenzivi

pa ne morejo naprej

Boji zapadno od Šangaja v pokrajini Šantung med Kitajci in Japonci divjajo z nezmanjšano silo. Japonci so prešli v protiofenzivo, da se osvobodijo kitajskega pritiska in rešijo več tisoč mož svoje armade, ki je ponekod obkoljena od Kitajcev.

Iz pokrajine Šansi pa so se Japonci morali sploh umakniti. Tu so izgubili v bojih okrog 4000 mrtvih in 6000 ranjenih. Razen tega so zajeli Kitajci mnogo topov, okoli 100

oklopnih avtomobilov in drugega materiala.

Kitajcem je v prid, ker smejo po sklepu Društva narodov vse države dobavljati Kitajcem orožje.

Mala antanta prizna oficijelno italijansko cesarstvo na svoji seji dne 5., 6. in 7. maja v Bukarešti, ker hoče s tem podpreti tozadevni angleški predlog na seji sveta Društva narodov.

Kongres Strokovne komisije za Slovenijo

(Konferenca oblastnega odbora URSSJ-a)

Strokovna komisija za Slovenijo sklicuje svoj četrti kongres v nedeljo, dne 22. maja 1938, v Ljubljano.

Na dnevnem redu kongresa so poročila funkcionarjev Strokovne komisije ter razprave o gospodarski politiki in položaju delavstva, socialni zakonodaji, delavskemu tisku, strokovni politiki v Sloveniji in volitve v upravo.

Navodila glede udeležbe na kongresu je Strokovna komisija poslala vsem priključenim organizacijam.

Socialno zavarovanje v marcu in delavske mezde

Mezda za din 1.32 višja od lani

V letošnjem marcu je bilo zavarovanih pri OUZD 92.317 zavarovancev, torej 5631 več kakor lani. Povprečna dnevna mezda je znašala din 23.90 ter je bila višja za din 1.32 kakor lani. Mezda se je torej nominalno zvišala, ne pa realno, ker je draginja narasla mnogo bolj.

Število zavarovancev je sicer poraslo, vendar je imel zavod celo 1930 v istem mesecu 172 zavarovancev več.

Celokupna zavarovana mezda je znašala din 2.206.468, torej din 248.766 več kakor lani v istem mesecu.

Z uredbo o minimalnih mezdah se torej položaj našega delavstva ni kdo ve kaj popravil.

Republikanci se bore dalje

Namera nacističnega armadnega poveljstva, da prodre v Pirenejih ob francosko-španski meji in odreže Katalonijo od Francije, je trčila ob resen odpor republikanske armade, ki je nacistične čete pognala od bližine meje male samostojne republike Andore ob francosko-španski meji nazaj čez reko Pallaresa.

Uspešno se upirajo republikanci tudi v odseku Tremp, severno od Alcaniza (ki leži ob reki Ebro).

V dolini reke Ebro in do izliva v morje obvladajo levi breg republikanci, nacisti pa desni breg. Reka je sedaj precej narasla.

Mesto Tortoza ob morski obali deli Ebro v dva dela. Nacistične čete so tu doslej zaman poskušale, da bi prekoračile reko.

Nacisti obvladajo morsko obalo od Tortoze do nekako 80 km širine proti jugu.

V Madridu se položaj ni spremenil

Kljub presekanju direktne zveze med severno Španijo in Katalonijo, se položaj v Madridu ni spremenil. Vojska je zadostno preskrbljena. Hrane ne primanjkuje. Razen tega je v obmorskih pokrajinah te dni pričela žetev. Primanjkovalo bo mogoče sladkorja in kave. Dovolj pa je konzerviranih jedil.

Boji pri Madridu

Zadnje dni so nacisti poskušali z napadi pred Madridom; doslej na tej fronti ni zabeležiti izprememb.

Protest španske republikanske vlade pri Društvu narodov

Španska vlada v Barceloni je razposlala 56 državam članicam Društva narodov noto, v kateri zahteva,

Uspešna obramba v Pirenejih

da se špansko vprašanje stavi na dnevni red seje sveta. Zunanji minister del Vajo pravi, da se je svet že lani izrekel za umaknitev tujih čet iz Španije, španska vlada bo pa z dokumenti dokazala, da se je nemška in italijanska intervencija v prid Francu v zadnjem letu kvalitativno in kvantitativno okreplila.

Odbor za nevmešavanje umira

Odbor za nevmešavanje v špansko vojno je precej draga igrača. Shajalo se je v Londonu precej odbornikov in strokovnih večšakov, stroške, ki so znatni, pa naj poravnajo države, ki so z odborom hotele rešiti Španijo. Državam se je pa zdela komedija le prenaivna in niso plačevale dolžnega prispevka. To je vzrok, da je odbor že v agoniji ter se najbrže s tem poslovi od pregrešnega sveta.

Zakaj podpirajo socialisti novo francosko vlado?

Za koncentracijo vseh demokratičnih sil proti fašizmu.

Francoski socialisti so v zbornici najmočnejša politična stranka. — V zbornici imajo 156 glasov. Zato tudi nosijo največjo odgovornost za usodo ljudske fronte.

Takoj po Blumovi demisiji so socialisti sklicali strankini narodni svet, ki je glavno vodstvo stranke. V soboto (prejšnjo) so razpravljali vso noč ter šele ob petih zjutraj sklenili resolucijo glede nadaljnjega stališča poslancev v zbornici.

Resolucija predvsem priznava pravilno delovanje poslancev v zbornici in odobrava načrt Blumove vlade za rešitev gospodarske in finančne krize. Dalje povdarja resolucija, da se bo stranka borila proti senatu,

»ki mu je volilna pravica dala oblasti, ki ne soglašajo s suvereniteto javnega glasovanja.« Stranka se je zahvalila Daladieru za povabilo, da bi stranka sodelovala v vladi, ter ponudbo odklonila. Homogena vlada (radikalov in socialistov) ali vlada, ki bi se razširila proti središču in desnici ter izključevala eno frakcijo dosedanje večine (komuniste), ne bi imela potreb-

ne avtoritete in bi bila jako nestalna. »Nestalnost ministrstva je nevarna za svetovni mir, kakor tudi za republikanske institucije.«

Nevarnost vojne, ki izhaja na eni strani iz sedanjega mednarodnega položaja, in na drugi strani gospodarske in finančne težkoče zahtevajo,

da se brez odlaganja sestavi vlada, ki bo v celoti predstavljala ljudsko fronto ali vlada, ki bo okoli ljudske fronte združila vse republikanske energije v svrhu osiguranja varnosti dežele in obrambe demokracije, pred vsemi napadi fašizma od znotraj in od zunaj.«

Resolucija je bila sprejeta s 6436 glasovi strankinih zaupnikov.

Vprašanje, ali naj stranka podpira novo Daladierovo vlado, se je rešilo po sprejetju načelne resolucije. Stavljeno sta bili dve resoluciji za strogo opozicijo (Zyromski) in čakalno taktiko (Marx Dormoy). Druga resolucija je bila sprejeta z veliko večino zaupniških glasov, ki pooblašča poslance, da urejujejo svojo taktiko po položaju v parlamentu, vendar absolutno v okviru gorenje resolucije.

Naročniki, pozor!

Naročila za oglese Prvomajske številke našega lista mora uprava sprejeti vsaj do srede, dne 27. t. m. — Poverjeniki, ki še niso ta mesec poslali upravi obračunov, naj to čimprej storijo. Istočasno pa prosijo upravo poverjenike, da opozorijo vse naročnike, ki so z naročnino v zaostanku, da bo s prvim majem primorana ustaviti nadaljnje dostavljanje »Delavske Politike«, če do tega časa ne bodo poravnali zaostale naročnine. Prizadetim bo torej list ukiniten baš, ko bo začel izhajati trikrat na teden.

Uprava.

Sneg, mraz in slana so napravili ta teden silno škodo na sadnem drevju in v vinogradih. Ponekod v Sloveniji so te dni merili temperature v ravnini do -5° . Sneg je zapadel precej na debelo tudi na gorah v Primorju.

Ne bo protizidovskih zakonov. Zadnjič smo poročali na podlagi informacij potnikov iz bivše Avstrije, da zahtevajo jugoslovanske konzularne oblasti od vseh, ki prosijo za vizum za potovanje v Jugoslavijo, krstni list, s katerim dokažejo, da niso židje in da jim svetujejo, da krstni list vzamejo tudi s seboj, da ga še enkrat pokažejo našim obmejnim organom. V zvezi s tem smo bili vprašani, ali postojata tudi pri nas arijski paragraf oz. protizidovski zakon oz. ali ga mogoče nameravajo uvesti. Na podlagi teh v javnosti razširjenih govorov objavlja uradna poročevalska služba »Avala« vest, »da je od merodajnega mesta obveščena, da so vse vesti o pripravljanju kakega posebnega protizidovskega zakona izmišljene in neosnovane. Za predložitev takega zakona ni v Jugoslaviji nobenih razlogov.«

Čehoslovaška je priznala italijanski imperij. Novi čehoslovaški poslanik v Rimu je v avdijenci z nagovorom priznal italijanskega kralja za abesinskega cesarja.

Mussolini posreduje med Vatikanom in Nemčijo. Te dni se je mudil v Rimu monakovski kardinal Faulhaber. Sprejel ga je tajnik kardinal Pacelli. Razgovori v Rimu se tičejo

Kulturne prireditve v Pragi

Ob 60 letnici delavskega pokreta

V času jubilejnih slavnosti 60 letnice socialističnega pokreta med Čehi se bodo vršile tudi sledeče gledališke predstave in druge umetniške, godbene, politično-satične in varietne prireditve praških umetnikov:

V četrtek 2. junija in v petek 3. junija predstave v Svobodnem gledališču »Terška Barbora« in »Pest na oko«, kjer nastopata slavna češka moderna igralca Voskovec in Werich.

V soboto 4. junija slavnostna predstava v Narodnem gledališču: »Prodana nevesta«, v Stanovskem gledališču »Bela bolezen«, v »Osvobojenem gledališču« »Terška Barbora« in v »D 38«, znanem Burjanovem gledališču »Vojna«.

V nedeljo 5. junija bo po slavnostnem obhodu 12 večernih jubilejnih slavnosti v Ljudskem domu, veliki dvorani Lucerne. (zgrajena več nadstropij pod zemljo in je največja dvorana v Pragi), na Slovanskem otoku, v narodnih domovih na Vinogradih in na Smichovu, v sokolskih domovih na Vršovicah in na Pankracu itd.

V soboto zvečer pa je velik slavnostni koncert, pri katerem bo sodelovalo okrog 1500 pevcev. Na nedeljskih večernih prireditvah nastopajo recitačni in pevski zbori mladine.

pomirjenja Vatikanu z Nemčijo, pri katerem posreduje tudi Mussolini, ki priporoča Nemčiji nekako »lateransko« pogodbo, kakršno ima Italija z Vatikanom.

Braziliija je prepovedala politično udejstvovanje inozemcem. V Braziliiji ne smejo imeti rajhovski Nemci podružnice svoje rajhovske nacistične stranke, kakor jih imajo v večini evropskih držav, kjer prebivajo rajhovski Nemci, med drugim tudi v Jugoslaviji.

Potres v Turčiji. Te dni je bil v okolici Kirsekira v Turčiji potres, ki je zahteval skoro 300 smrtnih žrtev. Več sto hiš je bilo porušenih.

Zmanjšanje površine hmeljskih nasadov za 30 odstotkov so sklenile Nemčija, Francoska, Poljska, Jugoslavija in Čehoslovaška.

Svetovna produkcija svinca je znašala v februarju 4525 ton napram 4398 tonam v januarju.

»Ljudski avtomobil«. Na švicarski avtomobilski razstavi se je pojavil tip »ljudskega avtomobila«, ki stane 1500 švicarskih frankov (15.000 dinarjev). Načrte za ta avtomobil je izdelal inž. Ganz do l. 1934 zaposlen pri nemški avtomobilski tvrdki »Mercedes«. Ta tvrdka je skušala ustvariti »ljudski avtomobil«, kakršnega je napovedal Hitler in o katerem se je do zadnjega časa v nemških listih mnogo pisalo. Inž. Ganzu se je konstrukcija posrečila. Nesreča pa je hotela, da je žid. Nemški fašisti so ga hoteli zapreti in mu vzeti načrte, on pa je pravočasno pobegnil. Sedaj je v Švici uresničil, kar je mislil dati Nemčiji. Švicarski tovarnarji avtomobilov pa se vesele uspehov nemške antisemitske politike.

V kratkem boš prejemal »Delavsko Politiko«

trikrat na teden za dosedanjo naročnino Dln 10—na mesec! Zato pazi, da ne boš z naročnino v zaostanku, ker bo uprava sicer primorana, da Ti ustavi dostavljanje lista!

Doma in po svetu

Prvi majnik bo letos v nedeljo. Sodrugi in sodružice naj ta dan posvetijo agitaciji za »Delavsko Politiko«. Z izdajanjem »Delavske Politike« trikrat na teden bosta uprava in uredništvo organizirala še posebno akcijo za razširjenje lista. Zaupniki »Delavske Politike« naj javijo upravi, kje in kdaj bi bila mogoča propagandna predavanja v tem žmislju. — Smatramo, da je to sedaj naša prva dolžnost in najlepša

proslava delavskega praznika. Našo »Delavsko Politiko« morajo poznati vsi, vsak nameščeneec in nameščenska, vsak delavec in delavka ter vsa ostala javnost. To smatramo za svojo dolžnost!

Razpisana učiteljska mesta. V Sloveniji je razpisanih precej praznih učiteljskih mest. Prošnje je vlagati do 15. maja t. l. pri upraviteljih šol. Več v »Službenem listu«.

A. P. Čehov:

S N E G

(Konec)

Ivanč je žalostno vrtal po svojih mislih. Dolgo uro je sedel brez besede. Naposled pa je segel nazaj po roki svoje žene, da bi se otresel morečega dvoma. Roka je bila ledeno mrzla in trda.

Mizarju so se pokazale solze v očeh. Zdaj, ko se je hotel poboljšati, mu je žena umrla... »V grob pojde s prepričanjem, da sem bil nepopravljiv pijanec... Še nekaj let bi naj bila živela! Pazi! bi nanjo in skrbel bi zanjo.«

»Kaj bi jo pa še zdaj vozil dalje?« je samemu sebi segel v besedo. »Kaj naj še počnem v mestu? Pomagati

mi ne more nihče več in zdaj bo treba skrbeti samo še za pogreb...«

Nategnil je vajeti in se s sammi obrnil. Vihar je postajal čedalje hujši. Veje mladih jelk so ga šibale po obrazu. Mračiti se je že začelo.

Na saneh za mizarjem je nekaj ropotalo. Ivanč je prav dobro vedel, da udarja mrtva glava njegove žene ob rob sani. V strahu je priganjal konja k še večji naglici.

Iznemada so mu padle vajeti iz rok. Segel je za njimi, toda njegove roke so bile otrple in utrujene. »Konj bo že sam našel pot domov,« si je mislil Ivanč.

Oči so se mu zaprle. Naslonil se je na saneh in zaspal...

Ko so se sani stresle, se je iznemada zbudil. Sani so obstale in v pridušeno se lesketajočem snegu se

je zibalo pred njim nekaj temnega in visokega. Hlev ali koč? Ivan se je hotel dvigniti in si ogledati splotje, toda utrujenost ga je spet potisnila nazaj na sedež.

Ko se je zbudil, se je zagledal v veliki dvorani, ki je imela belo prepletkane stene.

Sonce je gledalo skozi okno, prav na posteljo, kjer je ležal mizar. Tudi na drugih posteljah so ležali ljudje.

»Mašo bi bilo treba brati. Gospoda župnika bom prosil,« je dejal Ivanč.

»Pazi nase! Čisto mirno leži,« je govoril dober glaš zraven njega.

Bil je zdravnik.

»Ljubi gospod doktor!« je vzkliknil mizar. »Ali ste vi tu?«

Hotel je planiti kvišku, pa ni mogel.

»Milostni gospod, rok in nog ne čutim čisto nič.«

»Saj jih tudi nič več nimaš. Odmrznile so ti... Na, le nikari ne jokaj! Visoko stariš se doživel in Bogu se zahvali zanjo.«

»O, gospod doktor! Samo še nekaj let bi rad živel... Svojemu sosedu moram vrniti konja, ženo moram pokopati... Usmilite se me! Napravil vam bom majhno omarico iz najboljšega lesa in krogle za biljard, milostni gospod!«

Zdravnik je pomahnil z roko in zapustil dvorano. Oči mizarja, nakažene razvaline, so osteklenele... Mož je v snegu zablodil, prav tako kakor v življenju...

Iz naših krajev

Trbovlje

Važna predavanja za rudarje

Radi nujnega poduka rudarjev priredi podružnica Zveze rudarjev v Trbovljah v torek, dne 26. aprila t. l. ob 17. uri (t. j. ob 5. uri popoldne) važni predavanja iz najnovejše socialne zaščite rudarjev:

1. rubež rudarske mezde;
2. delavski tisk in zaščita mezde.

Govorita ss. dr. Avg. Reisman in urednik V. Eržen iz Maribora.

Ne samo rudarjev, tudi žene zanima zaščita mezde. Pridite torej vsi!

Hrastnik

Nedelja čehoslovaške demokracije in delavske zaščite

»Zveza rudarjev« podružnica Hrastnik priredi v nedeljo, dne 24. t. m. ob 9. uri v Delavskem domu predavanje:

1. Čehoslovaški obrambni zakon.
2. Delavska zaščita — rubež mezde.

Govorita ss. dr. Avg. Reisman in urednik Adolf Jelen.

Sodrug in sodružice, pridite vsi, ki želite izobrazbe in hočete braniti svojo mezdo.

Kranj

Občni zbor kranjske podr. Zveze gradbenih delavcev Jugoslavije se bo vršil v nedeljo, dne 24. aprila v dvorani Semen. Sodrug člani se opozarjajo, da imajo glasovalno pravico samo redni člani. Se neorganizirani stavbinci pa lahko pred obnim zborom pristopijo in dobijo vse članske pravice. Častna dolžnost slehernega zavednega stavbinca je, da agitira za čim boljše udeležbo, tako, da bo naš občni zbor dokaz naše trdne volje do zmage v boju za kolektivno pogodbo. — Družnost!

Sedma božja zapoved in »Gorenjec«. Med »Del. Pravico« in »Gorenjem« se je že dali časa vodila zanimiva polemika, ker je »Gorenjec« očital JSZ, da ima v ospredju ljudi, katerim je vprašanje verskega prepričanja postranska stvar. »Gorenjec« je obelodanil ob tej priliki nekaj izjav, ki naj bi jih ti ljudje o tem vprašanju podali. »Del. Pravica« je potem opetovano pozvala »Gorenjca«, da naj navede imena ljudi, ki bi take izjave dajali. »Gorenjec« pa se je odgovor vedno izogibal, tako, da mu je končno »Del. Pravica« očitala, da smatra njegove očitke za laž, ako jih ne dokaže. In kakor vidimo iz zadnjega »Gorenjca«, so gospodje ta očitke vzeli na znanje. Mogoče so pa za Velikonoč dobili že tudi odvezo? V boju za sveto katoliško stvar so namreč dopustna vsa sredstva, tako uči moralika jezuitizma.

Tožbe zaupnikov proti »Jugobrunci« pred okrožnim sodiščem. Kot smo že poročali, so zaupniki, katere je odpustila »Jugobrunc« ob priliki velike stavke v avgustu in septembru leta 1936, vložili zoper njo tožbe na plačilo mezde za ves čas do izteka njihovega zaupniškega mandata. Okrajno sodišče v Kranju je tem tožbam v celoti ugodilo in priznalo tožnikom vso vtoževano mezdo, ker »Jugobrunc« ni imela nikakega zakonitega razloga za odpust zaupnikov. Delavstvo je namreč z ozirom na razmere, ki so vladale pri tožnikih, upravičeno stavkalo in so tudi zaupniki vršili le svojo dolžnost, če so med stavko ostali v tovarni pri drugih delavcih ter jih »Jugobrunc« radi tega ni bila upravičena odpustiti. »Jugobrunc« je zoper sodbo okrajnega sodišča v Kranju vložila priziv na okrajno sodišče v Ljubljani in so se vršile v tej zadevi v četrtek v Ljubljani prizivne razprave. Tudi prizivno sodišče je odločilo enako, kot prvostopno sodišče in zavrnilo prizive »Jugobrunc«. Natančneje bomo o tej stvari še pisali.

Jesenice

Krajevna protituberkulozna liga obvešča svoje članstvo, da se na dne 19. t. m. razpisani redni letni občni zbor lige, zaradi premajhne udeležbe članstva ni mogel vršiti. Z ozirom na to je odbor sklenil, da se razpiše ponovno občni zbor za dne 28. aprila t. l. ob 19. uri v osnovni šoli. Odbor.

Zvočni kino »Radio« predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) vefilm »ESKAPADE« (Njegova oficijelna žena) z Renato Millerjevo v glavni vlogi. Med dodatki tudi risana šala in Paramountov zvočni tednik.

Zabukovca

Diletanti naše »Vzajemnosti« vabijo za v nedeljo, dne 24. aprila ob 4. uri pop. v dvorano ge. Am. Piki k vprizoritvi komedije »Skedenj«. Sodrug in sodružice ter simpatizerji od blizu in daleč, pridite, z vprizoritvijo boste zadovoljni.

Kolesa „Wanderer“

v vseh cenah in izdelavah

Otroški vozički

na krogličnih ležajih v najmodernejši opremi

Franc Lepoša

Maribor, Aleksandrova c. 39
Najnižje cene! Ugodno odplačevanje na obroke

Ljubljana

Protituberkulozna zveza opozarja na svojo 7. redno letno skupščino, ki se bo vršila v nedeljo, dne 24. aprila 1938. ob 10. uri v veliki dvorani Delavske zbornice, Miklošičeva cesta (in ne, kakor je bilo javljeno v veliki dvorani OUZD), z običajnim dnevnim redom. Na ta občni zbor ne vabi zveza sa-

mo onih, ki so bili osebno javljeni, temveč vse, ki se za protituberkulozni pokret zanimajo, odnosno bi se zanj po svojem poklicu morali zanimati. Letna skupščina zveze mora biti vidna demonstracija za ta pokret.

Maribor

Delavke!

Nameštenci!

Delavci!

V soboto, dne 7. maja t. l. se bo vršila v veliki dvorani pivovarne »Union«

MAJSKA AKADEMIJA

na kateri bodo sodelovala vsa delavska kulturna društva v Mariboru.

Opozorite na to važno prireditev vse sodelavce!

Zborovanje zaupnikov in funkcionarjev

V nedeljo, dne 24. aprila ob 9. uri vsi zaupniki in odborniki v Delavsko zbornico, na sestanek!

K. M. O.

Ne morejo, da ne bi lopnili po socialistih, četudi po krivici. »Slovenec« poroča, da so se neki mladiči iz zivalno krohotali pri odprtih oknu v drugem nadstropju palače OUZD v Sodni ulici ravno v trenutku, ko je nosil duhovnik najsvetejše v velikonočni procesiji mimo te hiše. Svoje poročilo je zabelil z napadom na socialistične organizacije, čijih žrtve da so zapeljani mladeniči, in h koncu vprašuje oblast, ali bo mogla še naprej mirno gledati, kako gotovi »voditelji« nedeljo za nedeljo zapeljujejo mladino v svojem marksističnem društvu. — Gospodje pri »Slovenec« naj vzamejo na znanje, da so socialisti za svobodo verskega prepričanja in da jim ta njihov princip nalaga, da spoštujejo versko prepričanje slehernega človeka, da se ne norčujejo iz verskih obredov in običajev, ampak da so v verskih vprašanjih čim najbolj tolerantni in strpljivi. S tem smo pravzaprav že vse povedali in tudi to, da incidenta, ki se je dogodil, ne samo da ne odobravamo, ampak ga celo obsojamo, ako se v resnici dožene, da so dotični mladeniči imeli namen posmehovati se procesiji in žaliti verski čut vernikov rimsko-katoliške cerkve. Kolikor pa smo mogli dognati, tisto »krohotalanje« ni šlo na račun procesije; toda to bo pojasnila preiskava. Za zaključek pa še to-le: Gospodje okoli »Slovenca« so v verskem pogledu sila občutljivi, toda samo kar se tiče vere in nauka rimsko-katoliške cerkve. Kar se tiče drugih veroizpovedi pa se kažejo večkrat sila nestrpnosti. Surovih izbruhov, pikrih opazk in smešenja na račun recimo: starokatolikov, pravoslavcev, protestantov ali židov smo imeli priliko zabeležiti že več kot dovolj, da ne govorimo o naravnost gnusnih napadih na svobodomiselce, ki se vrste skoro dan na dan v predalih katoliških listov. Kadar bodo gospodje pri »Slovenec« sprejeli kot svoje, načelo verske svobode, kot ga zastopajo socialisti in postali strpljivi napram vsem ostalim veroizpovedim, pa tudi napram svetovnemu nazoru svobodomiselstva, potem se bodo lahko še mnogo bolj opravičeno zražali nad vsakomur, ki bi žalil njihov verski čut. Naj gospodje to priliko porabijo, da pometejo enkrat tudi pred svojim pragom, pa res temeljito.

Otvoritveni izlet v Ruše priredi I. Delavsko kolesarsko osrednje društvo za dravsko banovino, centrala v Mariboru, v nedeljo, dne 24. t. m. Odvoz ob pol 14. uri izpred društvenega lokala. Podružnici v Studencih in na Pobrežju sta vabljene. Za točno udeležbo prosí vodstvo.

Veliko spomladansko veselico priredi D. P. D. Frohsinn dne 15. maja t. l. na vrtu gostilne g. Midlila (Weber) na Pobrežju z raznoterimi zabavami. Koncert godbe žel. del. in uslužb. pod vodstvom kapelnika g. Schönherrja. Za obilno udeležbo se pripravljajo odbor.

Litija

Hudo jih peče. Zadnjič se je »Slovenec« spet obregnil ob nas, češ, da vedno prosjačimo okrog njegovih ljudi in jim na grd način vsiljujemo ne samo svoje zmotne ideje, ampak tudi svoje čtivo, prodajamo vstopnice za svoje prireditve itd. Čisto gotovo dopisnika boli zadnja prireditve, gostovanje kranjskih sodrugov in sodružic, ki so vprizorili Cankarjevo igro »Kralj na Betajnovi«. Res smo se potrudili in uspeh je bil, da je bila dvorana čisto polna. Ne samo to, ampak nam je celo zmanjkalo vstopnic ter je nekaj ljudi (celo »Slovenčevih« pristašev) gledalo predstavo brezplačno. Tako velik obisk naše prireditve vam gotovo ni pogodu in to iz povsem razumljivih razlogov. Obiskovalci predstave so imeli priliko videti eno izmed Cankarjevih del, ki vas prav hudo biča, ker ste še danes taki, kot ste bili takrat, ko je živel pisatelj. Zato razumemo vaš srd. Prosimo pa dopisnika, da nam dokaže komu smo vsiljevali vstopnice in komu vsiljujemo naše čtivo in naše zmotne ideje. Torej, ako nam to do-

Nezaslišno provociranje. Grajski kino, katerega lastnik je g. Guštin, je predvajal čez velikonočne praznike tednik v slikah, v katerem prikazujejo priključitev Avstrije k Nemčiji. Predvajanje teh slik je trajalo nad 10 minut in je bila v teh slikah živo prikazana moč propagande današnje Nemčije.

Ko je nekdo zaklical, da je to škandal za obmejni Maribor, mu je mlečnozobi fantiček zabrusil nazaj: »Wem es nicht passt, soll hinaus gehen!«, zopet drugi: »Hau ihm über die Goschen!« itd. Po predstavi bi bilo kmalu prišlo do spopada.

Napravite že enkrat red!

Burni shodi se vršijo po Mariboru. Kaj to pomeni? Ali smo že mogoče v kakem političnem volilnem metezu? Ne! Ampak volitve delegatov za »Nabavljajo zadrugo državnih uslužbencev« se pripravljajo. Tak burni shod se je med drugimi vršil v sredo dne 20. aprila v gostilni »Vintgar« na Tržaški cesti. Stali sta si nasproti dve struji zadrugarjev, ki sta se obmetavali z raznimi več ali manj utemeljenimi ali neutemeljenimi očitki. Opazovalec je dobil vtis, da se gre pravzaprav ne toliko za mandate delegatov, pač pa za mandate v upravnem ter nadzornem odboru. Eni bi radi ostali, drugi, in teh je mnogo, pa so mnenja, da je treba tudi zamenjave. Gotovo je, da igrajo vlogo tudi nagrade. Ena izmed obeh struj, ki ji načeljuje g. Brandner, pravi, da je izbrala kandidatice iz vrst takozvanih stanovskih organizacij. Med tem pa druga skupina ne priznava stanovskih organizacij, ker ne obsegajo vseh zadrugarjev. To je slučaj n. pr. pri železničarjih, kakor tudi pri društvu upokojencev. Neki gospod, ki je nekaj funkcionar učiteljske stanovske organizacije pa je na tem shodu rekel, da smatra tiste, ki niso člani stanovskih organizacij — za »divjake!« Eden izmed navzočih se je čutil užaljenega in je proti takim izrazom odločno protestiral ter izjavil, da če je tako, tedaj imajo divjaki v Mariboru veliko večino. Sicer pa je takoj na to izjavil nek govornik iz vrst nacionalnih železničarjev, da njihova organizacija ne ve ničesar o tem, da bi bilo njeno vodstvo imenovalo kandidatice za te volitve. Nadalje pa se je tudi ugotovilo, da so na listi »stanovskih organizacij« osebe, ki niso nikjer organizirane in ki niso niti simpatizerji dotičnih organizacij. Iz navedenega se vidi, da je takozvana stanovščina, ki jo nekateri zagovarjajo, doživela na vsej črti polom.

Študenti pri Mariboru

Otvoritveni izlet priredi podružnica I. Del. koles. društva v nedeljo, dne 24. aprila v Ruše. Odvoz ob pol 14. uri izpred društvenega lokala pri Majheniču. Člani kakor gostje dobrodošli! Družnost! Odbor.

Pobrežje pri Mariboru

Komedijo »Tuje dete« vprizore diletanti »Vzajemnosti« v nedeljo, dne 24. aprila s pričetkom ob pol 8. uri zvečer v dvorani gostilne Renčelj. Opozarjamo sodruga in sodružice na to predstavo, ki bo res dobra.

kazete, bomo tudi mi prišli z imeni na dan, kot to dopisnik zahteva. In ko se bo on začel podpisovati, se bo začel tudi naš. H koncu pa pravi dopisnik, da bodo že oni poskrbeli, da rdeči komandanti nikjer več ne bodo imeli kakšne besede in vpliva. Pri nas komandantov sploh ni, če pa jih že hočete imeti, jih imate gotovo pri vas in to je tista brihtna glavica, ki se sam tako imenuje in pravi vedno: jaz, pa samo jaz. To, da boste preskrbeli, da ne bomo imeli nikjer več kakšne besede in vpliva, vam pa radi verjamemo. Še celo več, ako bi bilo v vaši moči, bi nas najraje čisto ugonobili in šli s topovi in vislicami nad nas, kakor v bivši Avstriji, ko pa bi vam voda v grlo tekla, takrat pa bi nas klical na pomoč. Mi pa si bomo vpliv in besedo sami znali priboriti, brez vas in proti vam.

Tezno pri Mariboru

Poslovne ure podružnice Saveza metalnih radnika Jugoslavije so ob: sredah in sobotah vsakokrat od 17. ure do 19. ure v lokalu Delavske zbornice v Mariboru, Sodna ul. 9-II.

Ptuj

Delovni čas je podaljšan v ptujskih trgovinah. Od 1. t. m. so trgovine odprte od 7. ure zjutraj do pol 1. ure in od pol 2. ure do pol 7. ure zvečer. Če upoštevamo, da se marsikje dela do 1. ure, se lahko reče, da imajo v Ptujju trgovski obrati hurnik, kar gotovo ni v skladu z bansko naredbo. Če že sicer naši napredni trgovci s tem soglašajo, se čudimo, da se pomočniški odbor in nameščenci sami ne pobrigajo za svoje pravice.

Tudi socialno... Neki tukajšnji podjetnik, ki zaposluje mnogo poljskih delavcev je le tem znižal plačo za din 2 na dan, tako, da dobe moški din 10, ženske pa din 8 za 10urno delo brez dopoldanskega in popoldanskega odmora za malico, dasi je poprej enkrat bil to običaj, da je smel vsak povziti vsaj malico, ki si jo je bil prinesel s seboj.

Kolektivna pogodba za sobo- in črkoslikarske pomočnike

III. Dela izven delavnice se pa plačujejo na sledeči način:

a) za dela izven delavnice v obsegu 7 km (računajoč od glavne pošte v Ptujju) velja gornja tarifa od a) do c) kot minimalna mezdada brez doklade.

b) za dela v rajuonu 7—10 km se da pomočnikom vsak deloven dan kosilo v kraju, kjer delo opravljajo ali 10 din v gotovini kot dnevno doklado.

c) za dela v rajuonu čez obseg 10 km dobi pomočnik kot dnevno doklado celokupno oskrbo, hrano in prenočišče v kraju, kjer delo opravlja, oziroma v denarju din 20 na dan.

d) Kako dobi pomočnik doklado predvideno pod točkami b in c, v naravi ali denarju, je odvisno v vsakem posameznem slučaju od sporazuma z mojstrom. Če se ne moreta sporazumeti, velja denarna doklada.

e) Za čas, katerega pomočnik porabi za vožnjo na delo in iz dela, kadar dela oddaljen več kot 10 km — od pošte v Ptujju — dobi ta normalno urno mezdo, katera mu pripada po kategoriji in tarifi točke a do c. 2 te pogodbe:

Člen II.

Delovni čas.

I. Delovni čas za sobo-črkoslikarska, plesarska in ličilska kot sezonska dela je 60 ur tedensko, oziroma 10 ur dnevno. — Pri nezadostni zaposlitvi (pomanjkanju dela) se pa lahko skrajša po sporazumu med mojstri-poslodajalci in pomočniki-poslojemalci, ki jih zastopata podpisani stranki, t. j. strok. organizacija istih.

II. Ob nedeljah in glavnih praznikih delo v splošnem počiva.

III. Glavni prazniki so: Novo leto, Sv. Trije kralji, Svečnica, Sv. Jožef, Sv. Peter in Pavel, Veliki Šmaren, Vsi svetniki, Božič in Sv. Štefan.

IV. Za prečasno delo ob delavnih dnevih in za delo ob nedeljah se plačuje po zakonu o zaščiti delavcev § 10 50% pribitek na normalno urno mezdo. Za dela v času po 20. uri in do 6. ure zjutraj se plača povisek 100% nad normalno urno mezdo.

(Dalje prihodnjic).

Sv. Lovrenc na Pohorju

Vsem naročnikom in zamudnikom. Zdanje dni so dobili zamudniki opomine, katerim se je večina odzvala. le nekateri nočejo razumeti, da se mora list, kateri se redno dostavlja, tudi plačati. Prosim vse zamudnike, da ne ovirajo naše akcije in skupnega interesa delavstva, posebno ne sedaj, ko se bo naša želja izpolnila, ker nas bo začela s 1. majem naša »Delavska Politika« obiskovati trikrat tedensko. — Poverjenik.

N. N. Sv. Lovrenc na Poh. Ker odgovarjamo na pravna vprašanja izključno le naročnikom, pošljite popoleu naslov, da bomo lahko ugotovili, ako ste naročnik našega lista.

Mislilnje

Vsakemu, kar mu gre! Vsem bivšim borcem za delavske pravice, katere je znani šef g. Hübnar svoj čas pošiljal v priganstvo, sporočamo tem potom, da je omenjeni gospod sedaj sam odšel, kamor je pošiljal druge. Padel je v nemilost pri gospodarju kljub svoji zvesti službi, in je bil odpuščen brez odpovedne dobe. Upamo, da se ta gospod sedaj ne bo skliceval na socialno zaščitno zakonodajo, oz. obrtni zakon, ker je oboje sam tako smrtno sovražil in briskral na ljubo svojemu gospodarju in v trdni veri, da on vsega tega ne bo nikoli rabil. Toda zgodilo se mu je, kakor se bo zgodilo še marsikateremu. Torej, sodrug, nekdanji borci za delavske pravice v Mislilnji, ki vas je omenjeni gospod razgnal po vsej Sloveniji, ali pa še dali, naj vam bo to sporočilo v zadoščeno in obenem v dokaz, da ste bili na pravi poti, vsem drugim pa v pouk in svarilo. Spomnite se resničnega izreka: dokler se konja lovi se mu ovska moli! Prihodnjic pa bom poročal še kaj o bivši agrarni reformi ter bratovski skladnici in o »obstoječi« črno-zeleni strokovni organizaciji lesnega delavstva, o bodoči »farovski kočji« itd. ter tudi pokazal pot, ki vodi k resnični osvoboditvi delavsko kmečkega razreda izpod kapitalističnega robstva. Družnost! Pik.

Vuzenica

Lesni delavci bodo imeli v nedeljo, dne 24. t. m. predavanje o delavski zaščiti, govori o tem s. Viktor Eržen popoldne ob 3. uri v gostilni Jezeršek.

Zaupniki rudarjev polagajo obračun

Pred občnim zborom II. skupine rudarske zadruga

Dne 24. t. m. se bo vršil letni občni zbor II. skupine rudarske zadruga.

Načelstvo zadruga je izdalo tiskano poročilo za občni zbor, ki vsebuje prav zanimive podatke.

Iz poročila posnemamo, da so v letih krize od 1933. do 1937.

izgubili rudarji na mezdah 800 milijonov dinarjev.

V revirjih je vladal glad in pomanjkanje. Najhujše je občutila strahotno bedo doraščajoča mladina. Telesno in duševno trpljenje je zapustilo pri njej vidne sledove. Zato se ni čuditi, ako je taka mladina polna mržnje do družbe in brez idealov.

V drugem četrtletju 1937. se je pričela zaposlitev boljšati. Prenehalo je praznovanje in delo so dobili še mnogi brezposelni.

Trenutno izboljšanje je zopet pokvarila

draginja,

ki je začela sporedno z večjo zaposlitvijo. Draginja je izzvala

mezdna gibanja,

pri katerih je bilo udeleženih 6000 rudarjev.

Zakon o minimalnih mezdah

je popravil položaj rudarjev samo v treh manjših rudnikih.

Izseljevanje

v Francijo in Belgijo je bilo oteženo.

Poslabšanje rudarskega zavarovanja

je prinesla sprememba pravilnika Bratovske skladnice. Zlasti neugodne za rudarje so določbe §§ 50 in 82, ki omejujejo pravico na čuvanje že doseženih članskih let in ukinitve neugodnih rent ponesrečenim rudarjem, ki prejema enako visoko mezd, kot pred nezgodo.

Proti temu poslabšanju se je pričela akcija, ki pa še ni zaključena.

Celje

Besede in dejanja

Industrijska podjetja v Celju so povečini last tujcev. Slovenci so v taki manjšini, da ne igrajo nobene vloge. Obsojeni smo, da smemo delati in sicer trdo delati, da ustvarjamo blagostanje in brezskrbno življenje tujcem, ki smatrajo, da smo Slovenci kvečkemu za to tu, da zanje delamo.

Ti gospodje se pa ne zadovoljujejo samo s tem, da nas gospodarsko izrabljajo, ampak delajo sami ali potom svojih prilizovalcev in plačancev propagando za ideje, ki so se jih nalezili na svojih obiskih, kamor hodijo na oddih in ogleda. Človek bi pričakoval, da bodo ti občudovalci in fanatični privrženci vsaj desetino tega kar razbobačajo o razmerah tam preko, spremenili v prakso v svojih podjetjih in pokazali tudi nam, ki nam ni dana možnost, da si ogledamo to, kar oni menujejo deveta nebesa in raj za delavce, kako je s to stvarjo v resnici.

Delavcem tam preko gre tako dobro, da si boljše želeli ne morejo. Socialna zakonodaja je na vrhuncu, vsega imajo v izobilju, plačane dopuste, nobenega izrabljanja. Šefi in direktorji so si z delavci največji prijatelji, skoro bratje. Krasna stanovanja in lepe plače — samoobsebi razumljivo — vse za delavce.

Poglejmo pa kako delajo in gospodarijo ti kapitalistični agitatorji v svojih podjetjih. Tu pa ni ne duha ne sluha o tem, kar s posebno vno hvalijo kot pridobitev delavstva tam preko, ampak vidimo, da gazio osnovne pravice našega delavstva. Delavec ne sme svobodno zahtevati kar mu zakon garantira. Pritisk na delavce je tako velik, da že delavec delavcu ne upa potuziti svojega gorja.

Številni inženjerji, mojstri in predelavci niso nastavljeni zato, da bi vodili podjetja, ampak da pazijo, kaj delavec govori, s kom hodi, v katerem društvu se udeležuje in kakšne časopise čita. So to strokovnjaki v pravem pomenu besede za prenašanje čvek, denunciranje in teroriziranje poštenih ljudi.

Gospodje, inozemski podjetniki, dajte, da bo tudi naš delavec poskusil dobre, ki jih uživajo v izvoljeni deželi. Ako vi, gospodje z belimi nogavicami tega ne boste storili, bom pričeli sumiti, da je vse skupaj dogovorjena igra, da se seje med naše ljudi zlonamerno nezadovoljstvo in da je resnica tam preko drugačna, kot pa belonogavičarji pripovedujejo.

Naj gospodje povedo, kako so tam preko obdavčeni delodajalci, kakšne so druge

Obeta se nov

rudarski zakon,

ki pa ne bo zadovoljil, ako se bo sprejel brez vprašanja rudarjev.

II. rudarska skupina je sodelovala zlasti z Delavsko zbornico.

Važno funkcijo so vršili delavski zaupniki,

ki pa v svojem težkem delu večkrat žal ne najdejo razumevanja in podpore pri rudarjih samih, za katere se zavzemajo. Pomanjkanje izobrazbe je temu mnogo krivo.

II. rudarska skupina ima zaupnike pri rudnikih v: Trbovljah, Zagorju, Hrastniku, Hudi jami, Breznu, Rajhenburgu-Senovem, Kočevju, Zabuškovi, Velenju, Petrovčah, Libovjah, v cinkarni v Celju, v svinčenem rudniku v Mežici, v rudniku in železarni v Štorah, pri Sv. Križu, v Stranica, Krmelju, Črnomlju, Pečovniku, Stanovskem in Bela-Motniku.

Rudarske in plavžarske mezde so znašale nad 98.6 milijonov dinarjev,

t. j. 19 milijonov dinarjev več kot l. 1935.

Nezgode,

po največ posledice priganjaškega sistema, so bile pogoste: v premogovnikih je bilo 159 lahkkih, 533 težkih in 5 smrtnih nezdov, v svinčenih rudnikih in obratih pa 9 lahkkih, 42 težkih in 1 smrtna.

Delo zaupnikov II. skupine in načelstva

V l. 1937 je bilo 1721 intervencij, 38 konferenc, 118 sej, 101 sestanek, 26 shodov, 69 delegacij. Dopisov je prišlo 918, razposlanih je bilo 1099, vlog je prišlo 504, odposlanih je bilo 1042.

Poročilo je zgovoren dokaz dela II. skupine rudarske zadruga, ki je bilo plodonosno. Zato bi rudarji morali štati kot en mož za svojimi zaupniki, ki pa se zopet morajo naslanjati na organizacijo rudarjev.

dajatve, delovni čas in delavske plače. Na drugi strani pa koliko plačajo davkov ti gospodje pri nas in kakšne masne dobičke pobašejo letno v svoje žepe.

Opozorili bomo vsjo javnost, kako se delajo bilance in razkrili vse, da bodo razgledni.

Zatorej gospodje, od besed k dejanjem!

Vsem naročnikom »Delavske Politike« izven mesta naznanjamo, da lahko poravnajo zaostalo naročnino vsako nedeljo od 9. do 10. ure dopoldan v poverjeništvu »Delavske Politike«, Delavska zbornica v Celju. — Poverjenik.

Sijajno obiskano predavanje o CSR.

»Jugoslovansko akademsko društvo« prireja letos aktualna predavanja, za katera kaže javnost neobičajno veliko zanimanje, kar znači, da so predavanja publiki vedno dobrodošla, samo, da so res zanimiva. V sredo zvečer je predaval pod okriljem tega društva s. dr. Avg. Reisman o obrambnem zakonu Čehoslovaške republike. Kljub pomladanskemu času, ko je že skoro minula sezona predavanj, je bila dvorana Delavske zbornice nabito polna, ko je društveni predsednik, g. Fegic, pozdravil predavatelja in zastopnika Jugoslovansko-Čehoslovaške lige, dolgoletnega voditelja celjskega narodnega življenja, g. dr. Juro Hrašovca. Številno je bila zastopana akademska mladina, pa tudi profesorje, sodnike, učitelje in druge duševne delavce smo opazili v častnem številu. Številno je bilo poslušalstvo iz delavskih vrst, kar znači, da kaže naše delavstvo kljub svojemu izredno težkemu položaju mnogo potrebe za duševno hrano. Predavanje je kar najlepše odjeknilo in bilo nagajeno ob koncu z navdušenim ploskanjem vseh navzočih, ko je predavatelj zaključil z besedami, da trdno veruje v nadaljnji razvoj bratskega in vseskozi demokratično čutečega čehoslovaškega naroda. Ob koncu predavanja se je izkazalo, da so se pripeljali k predavanju s koleši v lepem številu celo sodruzi in sodruzi iz St. Pavla pri Preboldu.

Cigava je naša zemlja (Haloze) je naslov predavanja, ki ga bo priredilo Jugosl. akad. društvo v Celju v soboto, dne 23. t. m. ob 20. uri v Delavski zbornici. Predaval bo g. dr. F. Zječ. Vljudno vabljeni!

KINO DOM, CELJE

23. aprila: »LET V NEVIHTI«. — 24., 25., 26. in 27. aprila: »BUKOMIR«, vefilm o gusarskem poglavarju.

Anketa radi omejitve nočnega dela

Sklicana je bila na zahtevo pekovskih mojstrov

v pekarnah

V Beogradu se je vršila dne 13. in 14. aprila anketa radi »Uredbe o omejitvi nočnega dela v pekarnah«. Anketo je sklical in otvoril minister za socialno politiko in narodno zdravje g. Dragiša Cvetković. Anketa je bila sklicana na zahtevo pekovskih mojstrov, ki zahtevajo ukinitve, odnosno poslabšanje sedanje Uredbe na škodo pekovskega delavstva.

Zahteva pekovskih mojstrov je, da se razveljavi uredba, ki predpisuje, da smejo pričeti preddele ob 24. uri, delo v skupinah pa ob 3. uri zjutraj. Po njihovem bi za preddele ne smelo biti omejitve. Skupno delo pa naj bi pričelo že ob 24. uri.

Na anketi ni prišlo do sporazuma.

Nato se je vršilo 14. aprila še ožje posvetovanje v ministrtvu za socialno politiko pod predsedstvom načelnika g. D. Jeremića.

Zastopniki »Zveze živilskih delavcev Jugoslavije« so dali to-le izjavo:

1. Nočno delo v pekarnah naj se zabrani v okviru predpisov zakona o zaščiti delavcev in mednarodne konvencije. Sedanja uredba pa naj se izvaja tako-le:

2. razveljavi naj se čl. 69 finančnega zakona za l. 1938-39 in kazni za kršitelje poostre;

3. uredba naj se uveljavi v vseh banovinah;

4. prepove naj se nočno delo tudi lastnikom in njihovim družinskim članom;

5. parlament naj uzakoni mednarodno konvencijo o prepovedi nočnega dela;

6. pri razmotrivanju vprašanja omejitve nočnega dela naj se ne izgubi iz vidikov onih stvarnih razlogov, ki jih je utrdila anketa l. 1935.

Do sporazuma ni prišlo. Zastopnik ministra je izjavil, da bo mini-

ster pač sam odločil kako in kaj.

Organizirano delavstvo so zastopali ss. Grubauer, Tome, Bogdanovič in Prleuda. Delodajalce pa med drugim Koren Jakob (Maribor) in Karel Vidmar (Ljubljana).

Pogrešni računi.

Zanimivo je, da so na širši anketi glasovali z Zvezo živilskih delavcev tudi zastopniki Jugorasa, ki so bili pritegnjeni v velikem številu in bi morali odigrati »posredovalno« vlogo v korist mojstrov. To zadržanje njihovih ljudi je spravilo gotove gospode v silno zadrego. Kajti niso računali, da bo čut razredne solidarnosti močnejši od čuta strankarske pripadnosti in strankarske discipline, ki bi zahtevala, da se pomaga stranki, ki se noče zameriti pekovskim mojstrom, katerih večina (celo v Zagrebu) je našla pot v JRZ, privabljen pod devizo: da zraste trava preko te uredbe!

Delavske zbornice in Zveza živilskih delavcev Jugoslavije so prejele vabilo na anketo šele v zadnjem hipu.

Tiskovni sklad, Velenje: Za trikratno izdajo »Del. Politike« se je na občnem zboru ZRJ, podruž. v Velenju nabralo din 46. — Črna: S. Mordej je daroval din 8. Iskrena hvala!

2500 Din potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno doma. — Postranski zašlužek. Dopis: »Anos«, Maribor, Orožnova 6.

B. RANGUS - KRANJ

Velikazaloga zlatnine, ur, jedilnega orodja, kristala, optike itd. Zahtevajte brezplačni cenik

Delavski pravni svetovalec

Zaslužek po umrlem kovaču (Ponikva)

Vprašanje: Umrli posestnik mi je ostal dolžan za kovaško delo z mojim orodjem in mi njegova žena noče plačati niti za služka, niti vrniti mojega orodja. Delal sem od leta 1933 do 1937.

Odgovor: Žena, ki je prevzela dedščino, je dolžna plačati tudi dolgove za umrli možem in Vam izročiti Vaše orodje. Če Vam je pokojni obljubljal plačilo za vsa leta še v zadnjem času, in boste to tudi dokazali, lahko tožite za zaslužek za vsa leta nazaj do 1933. Ako advokat že zastopa to dedinjo, pač idite k drugemu zastopniku, ali pa kar sami z ubožnim spričevalom na uradni dan k sodišču.

Izplačilo hranarine (Hrastnik)

Vprašanje: Zavarovan sem pri OUZD in sem plačeval 20 din na vsakih 14 dni za bolniško zavarovanje. Ko sem zbolel, sem prejel le din 13 hranarine dnevno, kar ustreza 7. mezdnemu razredu. Ali se lahko pritožim in kam in kateremu razredu odgovarja štirinajstdnevni prispevek po din 20.—?

Odgovor: Zoper izplačilo hranarine, ki se Vam zdi nepravilna, vložite lahko v 15. dneh opozorilo na ravnateljstvo OUZD v Ljubljani in sicer bodisi pismeno, bodisi ustno na zapisnik pri izplačujočem uradu. Zoper neugodno odločbo ravnateljstva OUZD se lahko nadalje v 15. dneh pritožite na sodišče delavskega zavarovanja v Ljubljani. V 11. mezdnem razredu znaša štirinajstdnevni prispevek, ki odpade na zavarovanca, din 19,68, v 12. več in v 10. manj. Če ste plačevali v resnici din 20 zgolj za bolniško zavarovanje in je plačeval tudi Vaš delodajalec tolikšen znesek, ste bili torej zavarovan v 11. mezdnem razredu.

Zavarovanje pri Pokojniškem zavodu (Prevalje)

Vprašanje: Namesčen sem dolgo dobo kot blagajnik in poslovođa. Nisem pa zavarovan pri Pokojniškem zavodu za privatne namesčence. Ali sem podvržen zavarovanju in kam naj se obrnem, da bi si zagotovil pokojnino?

Odgovor: Po zakonu o pokojniškem zavarovanju namesčencev so podvrženi med drugim zavarovanju uslužbenci, ki bodisi vršijo nadzorstvo nad delom drugih oseb, bodisi opravljajo pisarniške posle, pri tem pa sploh ne opravljajo telesnega dela, ali pa ga opravljajo le mimogrede. Pošljite prijavo Pokojniškemu zavodu v Ljubljani, ki bo uvedel preiskavo in nato izterjal od delodajalca prispevke tudi za nazaj.

Priznavalnina Bratovski skladnici (Boštanj ob Savi)

Pravila Bratovske skladnice, ki so stopila v veljavo dne 1. januarja 1938, so iz-

premenjena v toliko, da člani, ki so izgubili delo, ne morejo s plačevanjem priznavalne ohraniti svojih članskih pravic za onemoglost, starost in smrt več neomejeno, ampak le za tretjino časa svojega vstevnega članstva, ki ga žele ohraniti. Le v posebno upravičenih primerih sme glavni upravni odbor Bratovske skladnice tudi reduciranim delavcem podaljšati ta rok do polovice navedenega časa. Če ste torej n. pr. tri leta zavarovani pri Bratovski skladnici in ste bili potem iz službe odpuščeni radi pomanjkanja dela, ohranite pričakovane pravice še eno leto brez plačevanja kake priznavalnine, potem pa morate plačevati priznavalnino. Vendar si boste tudi s plačevanjem priznavalnine lahko ohranili članske pravice samo še za nadaljnje leto. Če po preteku tega časa ne boste dobili nove službe, ki bi Vas zavezovala k zavarovanju pri Bratovski skladnici, Vam pa ugasnejo vse že pridobljene pravice.

Bira kaplanu (Šmartno)

Vprašanje: Moj oče je pred več kot 30 leti večji del svojega posestva prodal in od takrat tudi ni več dajal bire kaplanom. Sedaj novi kaplan naenkrat zahteva, da moram biro plačevati jaz. Ali sem to dolžan storiti, ko posedujem le majhen del bivšega očetovega posestva in ko je minilo že trideset let, odkar je oče zadnji plačeval biro? Ali se lahko te obveznosti iznebidim, če izstopim iz katoliške cerkve?

Odgovor: Bira je najbrže tudi pri Vas uvedena tako, da jo morajo plačevati vsi župljani, ne glede na to, ali imajo več ali manj zemlje. Zahtevke na biro tudi ni zastaral, ker tak zahtevke nikdar ne zastara. Ako ni kaplanova pravica do bire vključena na Vašem posestvu, se pa lahko iznebite obveznosti plačevati jo, ako izstopite iz katoliške cerkve.

Nadure vajenca (Pohorje)

Vprašanje: Pri nekem obrtniku sem za vajenca in moram delati po 18 ur na dan. Ali imam pravico do odškodnine za nadure?

Odgovor: Za obrti velja po zakonu 10-urni delavnik, za mladostne delavce pod 16 let pa celo samo 8-urnik. Vse nadure si pišite in zahtevajte od mojstra za neodškodnino, ko boste izstopili iz uka pri njem.

Plačevanje priznavalnine Bratovski skladnici (Liboje)

Vprašanje: Pred nekaj leti sem nehaj delati pri rudniku in sem na to plačeval priznavalnino. Sedaj sem onemogel in sem prosil za pokojnino. Moja prošnja še ni rešena. Ali moram plačati priznavalnino tudi za tekoče leto?

Odgovor: Plačajte tudi to priznavalnino.